

ཐོད་ཀྱི་གསེ་བ་རྟིག་པའི་གནའ་དཔེ་ཕྱོགས་བཟུགས་དཔེ་ཚུགས།

ARURA

ཨོ།པན་བདེའི་བསེལ་བྱེད་ཕྱོགས་བཟུགས་ ལྷ་གསར།

ཀམ་ངེས་ལེགས་བཟུན་འཇིན།

མི་རིགས་དཔེ་ཚུགས་ཁང།

པོད་ཀྱི་གསེང་པ་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་ཚུགས་བསྐྱགས་དཔེ་ཚུགས།

ARURA

ལྷོ་རྒྱལ་པོ་རྒྱུད་བཞི་ལ་མོགས་གསེང་པ་རིག་པའི་
མཚན་རྒྱུན་ཀྱི་གནའ་དཔེ་ཚུགས་བསྐྱགས་དཔེ་ཚུགས་
བའི་པོ་རྒྱུད་ཀྱི་མཚན་རྒྱུན་གསེང་པ་རིག་པའི་
མཚན་རྒྱུན་གསེང་པ་རིག་པའི་མཚན་རྒྱུན་གསེང་པ་རིག་པའི་

ཀུན་ཀྱི་པོ་རྒྱུད་ཀྱི་མཚན་རྒྱུན་གསེང་པ་རིག་པའི་

མཚན་རྒྱུན་གསེང་པ་རིག་པའི་མཚན་རྒྱུན་གསེང་པ་རིག་པའི་མཚན་རྒྱུན་གསེང་པ་རིག་པའི་
(པོད་ཀྱི་གསེང་པ་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་ཚུགས་བསྐྱགས་དཔེ་ཚུགས་)མཚན་རྒྱུན་གསེང་པ་རིག་པའི་

021

མཚན་རྒྱུན་གསེང་པ་རིག་པའི་མཚན་རྒྱུན་གསེང་པ་རིག་པའི་

图书在版编目(CIP)数据

医学利乐新月/《藏医药经典文献集成》编委会编.
- 北京:民族出版社,2005.9
(藏医药经典文献集成)
ISBN 7-105-07242-3

I. 医… II. 藏… III. 藏医-藏语 IV. R291.4

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2005)第 107164 号

YIXUE LILE XINYUE

医学利乐新月

编 者	青海省藏医药研究所
出版发行	藏医药经典文献集成编委会
地 址	民族出版社
邮 址	北京市和平里北街 14 号
网 编	100013
印 址	www.e56.com.cn
装 刷	北京艺辉印刷有限公司
经 订	天华印刷装订有限公司
开 销	全国各地新华书店
印 本	850mm×1168mm 1/32
版 张	17.875
印 数	0001-2000 册
版 次	2005 年 9 月第 1 版
印 次	2005 年 9 月北京第 1 次印刷
定 价	28.50 元

该书如有印装质量问题,请与本社发行部联系退换
(藏文发行科电话:010-64227665 58130509)

ཕྱི་མ་གྲིག་འགན་འཁུར་བ། ཉིང་འཛིན་བསྟ་ཤིས།

责任编辑：当增扎西

ॐ ॥ सङ्गं पश्येत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं यत्तुं ॥

ཀམ་ངེས་ལེགས་བསྟན་འཛིན།

མཆོ་སྒྲུབ་ཞིང་ཆེན་བོད་ཀྱི་གསེང་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་།

[illegible]

མི་རིགས་དང་ཕྱུག་ཁང་གི་ཤད་ཡིག་ཚུལ་གྱི་ཁང་།

ལེ་ཅིན་རྟ་ཕིང་ལི་བྱང་ལམ་ཨང་14པ།

100013

010 - 64275311

ལེ་ཅིན་དབྱི་རྒྱལ་པར་འདེབས་ཆད་ཡོད་ཀྱང་སྤྱི་

ཕུལ་ཡོངས་ས་གནས་སྤེལ་ཆེན་དཔེ་ཆོང་ཁང་།

850mm × 1168mm 1/32

17.875

2005ལོའི་ཟླ་9པར་པར་གཞི་དང་ཕྱི་བསྟེན་གས།

2005ལོའི་ཟླ་9པར་ལེ་ཅིན་དུ་པར་བྱེད་སྒྲུབ་པོ་བརྒྱབ།

0001 - 2000

¥28.50

རྒྱལ་འདུན་པ་གྲུབ་པ། གཏུགས་དགར། རལ་འཛུགས་ལ། རྩ་མེན་མེད་པ་།

ཚུན་འགྲོའི་གདམ།

པོད་ཀྱི་གསེ་བ་རིག་པ་ལ་ལོ་ངོ་བཞི་སྟངས་ལ་ཉེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལྟན་ལ། དེ་ནི་གནའ་པོའི་པོད་ཀྱི་གསེ་རིག་མང་གཞིར་བྱས་སོགས་ རྒྱ་གར་རྒྱ་ནག་ཏེ་ཐིག་ལ་སོགས་པའི་གསེ་བ་རིག་པའི་ཉིང་བཅུད་བཟུ་ལེན་བྱས་ནས་ཟུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མ་ལག་ཆ་ཆང་ཞིང་ལག་ལེན་གྱི་སྟེང་བྱང་སྟན་སྟུང་ཆོགས་པ་དང་། མི་རིགས་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་མངོན་པར་བཟྱ་བའི་གསེ་དཔུང་གྱི་རིག་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ན། རྩ་མོ་ཞིག་ནས་འཛམ་གླིང་ཁྱབ་ཁོངས་ཀྱི་གསེ་རིག་སྒྲ་བ་ན་མས་ཀྱིས་གདེང་འཛག་ཆེན་པོ་གནང་ཟུས་སྟུ་མཆིས།

པོད་ཀྱི་གསེ་བ་རིག་པ་ལ་གཞུང་དང་ལག་ལེན་གྱི་བརྟན་བཙས་བཟང་ལས་འདས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ལྟེ། དེ་ནི་ནང་དོན་གྱི་ཐད་གསེ་རིག་ལོ་རྒྱུས་དང་། མང་གཞིའི་གཞུང་ལུགས། ནད་ཐོག་ལག་ལེན། རྟན་རྒྱས་ཐེབ་བཟོ། ལུས་ཁམས་བདེ་སྤྱང་ལ་སོགས་རིག་ཆན་ཡོངས་སུ་འདུས་ཡོད་པའི་རྩོད་པའི་བང་མཛོད་ཅིག་ལགས། དེ་ལ་ཏང་དང་སྲིད་གཞུང་གི་སྤྱགས་འཁུར་དང་བརྩི་མཐོང་ཆེན་པོའི་འོག་ཉེ་མོར་པོད་ཀྱི་གསེ་བ་རིག་པ་རྒྱུན་འཛིན་དང་དར་སྤེལ་གང་ལེགས་བྱུང་ཡོད་ལ། གནའ་གཞུང་གང་མང་ཞིག་ཀྱང་དཔེ་རྒྱུན་འཁྲུགས་སྤེལ་བྱས་ཐེན་ཡོད། ཡིན་ན་ཡང་ད་དུང་གནའ་དཔེ་མང་པོ་ཞིག་སྤར་བཞེན་འདུས་སོས་ཀྱང་ལོག་གེབས་པའམ། ཡང་ན་མིའི་རྩོལ་བའི་དབང་གིས་གཏོར་བརྟག་ཆབས་ཆེན་སྤེབས་ཀྱི་ཡོད་པས། གང་ལྟར་སྒོས་སྤང་སྟོབ་མ་བྱས་ཆེ་རིན་ཐང་གཞལ་དུ་མེད་པའི་གནའ་དཔེ་གང་མང་ཞིག་ཙ་བརྟག་རྒྱུན་ཆད་དུ་འགྲོ་ཞེན་ཆེ།

དེ་ལ་པོད་ཀྱི་གསེང་པ་རིག་པ་ཉིད་སྟོགས་ཡོངས་ནས་རྒྱན་འཛིན་དང་དར་
 གྲུབ་གཏོང་རྒྱུ་ལེན་པ་ལྟ་བུ་ལ་བཅངས་ནས་ར་ཆོས་༡༠༠༣ལོར་མཆོ་སྟོན་ཞིང་
 ཆེན་པོད་ཀྱི་གསེང་པ་རིག་ཞིབ་འདུག་ཁང་གིས་གཙ་ཁྲིད་བྱས་པ་ནི་“《པོད་ཀྱི་གསེང་
 པ་རིག་པ་རིག་པ་ལྟ་བུ་ལེན་པ་སྟོགས་པ་སྟོགས་དཔེ་ཆོགས་》ཙམ་སྟོགས་ཆོགས་པ་”སྟོག་
 འདུགས་བྱས་པ་དང་། གནའ་དཔེ་འཆོལ་རྒྱད་དང་དག་སྟོག་དང་ཙམ་སྟོག་
 བཅས་ཀྱི་ལས་སྒོ་ཕྱེ་ཞིང་དཔེ་རྒྱན་དང་འབྲེམས་སྟེལ་གྱི་བྱ་བ་ཡང་འགོ་བརྩམས་
 ཟིན་ཡོད། དཔེ་ཆོགས་འདི་ནི་ཐུན་མ་མཆིས་པ་རིག་གནས་ཀྱི་ལས་གྲྭ་ཆེན་
 པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། འདི་ཉིད་པོད་ཀྱི་གསེང་པ་རིག་པ་རིག་པ་ལྟ་བུ་ལོད་དོ་ཙག་
 འདུས་པ་རིག་པེ་ཆོགས་ཤིག་ཏུ་འཁྱུར་བར་བྱེད་རྒྱ་ནི་ར་ཆོའི་བསམ་འདུན་ཡིན་
 ལ། དེ་ལྟར་བྱེད་ཐུབ་པ་རིག་པེ་ཆོས་ཀྱང་ར་ཆོར་ཡོད།

དེ་ལྟར་དཔེ་ཆོགས་འདི་ཐོག་མར་དཔེ་རྒྱན་བྱེད་པ་རིག་སྟོན་དང་བརྒྱན་ནས་
 འདིར་ཁོ་བོས་བྱ་བ་ཞག་ཆེན་པོ་འདི་སྟོགས་གང་ཐད་ནས་བྱ་བ་ལམ་སྟོན་ཡོང་
 བ་རིག་གྲྭ་ཤིས་སྟོན་འདུན་ཞུ་རྒྱ་དང་། དེ་བཞིན་པོད་ཀྱི་གསེང་པ་རིག་པ་ལ་རྟག་
 བསམ་དཀར་བའི་ཡུལ་དང་སྟོགས་སོ་སོའི་སྦྱིས་བྱ་རྒྱན་ནས་ཀྱང་ལས་གྲྭ་འདིར་
 སྟོགས་གང་ཐད་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་རོགས་འདེགས་བྱེད་པ་རིག་བསམ་འདུན་ཞུ་
 རྒྱ་ཡིན།

ཞེས་འོ་ཆོགས་ཆེན་ནས།

༡༠༠༤ལོའི་ཟླ་༡༥པར།

མཆམས་སྒྲུབ་པའི་གཏམ།

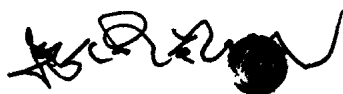
ཁ་པ་རི་པོའི་བཅུ་ཕྱག་རིག་གནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་པོད་མི་རིགས་ཀྱིས་འཇིག་
 ཉིན་སྤྱི་ལོ་ལྔ་བའི་གཞི་མར་ལྷུར་པའི་སྤོ་རི་རིག་པ་མཐའ་དག་སྤྱི་ལོ་བཏགས་
 པའི་མིང་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་རྗེས་འཇིག་གི་ཐབས་མཆོག་དམ་པར་
 ལྷུར་པའི་གངས་ཅན་གསོ་བ་རིག་པ་ནི་པོད་མི་རིགས་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲུབ་
 དར་སྤེལ་མཛད་ཅིང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ལ་ཕན་པ་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་པའི་རིག་པ་
 ཞིག་ཡིན་ལྟ་བུ། རིས་སྤྱ་མ་ཆད་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ལ་ཕན་པའི་ལས་
 ཏོན་ཆོན་སྐྱབ་པའི་རིག་པ་ཞིག་ཏུ་འབྱུངས་ཤིང་སྤྱི་ཆོགས་དང་དྲུས་རབས་རི་
 འབྲུ་ཞིག་གི་ནང་དུ་འང་མཁོ་གལ་དང་ཕན་ཚུགས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ནི་དོན་
 དངོས་ཀྱི་ལྟར་ནས་ཀྱང་པའི་གནས་ལྷགས་ཤིག་ཡིན་པས་མི་སྤྱད་པ་སྤྱི་ཞིག་གིས་
 ལྱང་བསྟོན་འདིར་དང་ཁྱོད་བཤད་བྱ་བར་མི་རྣམས་སོ། ། རང་རེའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་
 ཆང་དང་དེ་ཡིད་བརྟན་བཅས་ཀྱི་དཀར་ཆག་ལྟར་ན། གཤུང་དྲུང་པོན་ལྷགས་
 ཀྱི་དྲང་སྤྱོད་དཔུང་བུ་ཁྱི་ཤེས་ནས་སྐྱབ་པ་དྲུང་གི་སྤོར་ཅོག་ཅན་བར་དང་། རྗེ་
 བཅུན་གཤུ་ཐོག་ཉིང་མ་ཡོན་ཏན་མཁོན་པོ་ནས་གཏེར་སྟོན་གྲ་བ་མངོན་ཤེས་ཀྱི་
 བར། བེ་རོ་ཙ་ན་ནས་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་སྐབས། ལྱང་བྱར་ནས་
 གཉིས་ནས་ཀོང་སྤུལ་ཡབ་སྤུལ། མི་དབང་ཕྱེ་སྤྱད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་སྐྱབ་ཅིས་
 མཁས་དབང་མཐུན་རབ་ལོ་རྒྱུ་ལྷག་པའི་དྲང་སྤྱོད་མཁས་ཀྱང་རིམ་བྱོན་
 བཤང་གིས་མི་ལངས་པ་ནམས་ཀྱི་སྤྱ་རྒྱ་ལས། དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞིའི་
 དཀོངས་འབྲེལ་དང་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་དཀོངས་འབྲེལ་གཙོ་བྱས་པའི་གསོ་
 རིག་གི་བརྟན་བཅས་རི་པོའི་གཏོས་དང་མཉམ་པ་རང་གིས་མཛལ་ན་དད་པའི་

སྤྱོད་གཡོ་ཞིང་གཞན་ལ་ངོམ་ན་ལ་རྒྱུ་སྤྲོས་པ་རྒྱས་པ་འདིས་བོད་ཀྱི་གསོ་
བའིག་པའི་ལོ་རྒྱུས་རིང་ལ་གཞུང་མན་ངག་གི་ནང་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་
ཞིག་ཡིན་པ་རྒྱུ་དགས་པོ་བྱས་འདུག

འོན་ཀྱང་མིག་སྤར་ཕྱི་ནང་གི་རྒྱ་ཁྱིན་དུ་མའི་དབང་གིས་རང་རེའི་གསོ་
རིག་ཐད་ཀྱི་གཞུང་མན་ངག་གི་གདམས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཉམས་ཉེས་སུ་བྱུང་དང་
འབྱུང་སུས་ཡིན་པའང་ཀུན་གྱིས་མཁྱེན་གསལ་ལགས་པས། ད་ལྟའི་དུས་
འདིར་བདག་ཅག་ཆེ་རིག་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོང་ཚོང་ཁོ་ན་དང་ཡུལ་ཡུང་གི་
བྲག་པའི་ཁེ་ཕན་ནམ་ཚུགས་རིས་ཅན་གྱི་ལྷ་བ་སོགས་རིང་དུ་དོར་ནས་མི་
རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ལྟ་བུ་འདི་ལ་སྤྱིར་ཁོང་ནས་གཙུག་དང་
གཅེས་སྤྱོད། དེ་བཞིན་རིས་སུ་མེད་པའི་འཛམ་གླིང་གི་མའི་རིགས་ཡོངས་ལ་
ཕན་དུ་རེ་བའི་ཀུན་སྤོང་རྣམ་དག་གི་སྒོ་ནས། རི་རྒྱལ་ལྷན་པའི་གཏོས་དང་
མཉམ་པའི་ཁོད་ལྷགས་གསོ་རིག་གི་གཞུང་མན་ངག་རྣམས་ལ་འོས་ཆ་དང་
རང་བཙོ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་སྤར་ལས་ལྷག་པའི་རང་སྤྱོད་འདོན་ལྷུང་སྤྱོད་དང་
འཆོལ་སྤྱད་ལགས་སྤྱིག་གི་ད་རྒྱ་བཅས་ནི་མེན་དུ་གལ་གནད་ཆེ་བའི་བཤུ་བ་ཞིག་
རེད།

དེའི་ཕྱིར་མཆོ་སྤྱོད་ཞིང་ཆེན་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་མིང་
དོན་མཚུངས་པའི་སྒོ་ནས་བོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཅིས་རིག་པ་རྒྱུད་འཛིན་ཡག་པོ་ཞིག་དང་
གསར་བཏོད་གོང་སྤེལ་གྱི་ཆར་གཞི་བརྟན་པོ་ཞིག་འཇུགས་སུ་བ་པའི་ཆེད་དུ།
ད་ལྟའི་དུས་རབས་དང་སྤྱིད་རྒྱས་བཟང་པོའི་གོ་སྐབས་དམ་འཛིན་རང་མི་
དངོས་ནོར་གསུམ་གྱི་སྤྲོས་པ་ལྷགས་གཅིག་དུ་བསྐྱེལ་ཞིང་མིག་རྒྱུད་རིང་བའི་
རྒྱས་གཞི་དང་བཅས་ཏེ་རང་རེའི་སྤྱོད་ཅིས་སྤོར་གྱི་མཁོ་གལ་ཆེ་བའི་གནད་དཔེ་
དང་བསྟན་བཅས་ལག་དུ་ཟེན་ཏེ་ཅོག་ཚུགས་གཅིག་དུ་བསྐྱེགས་ཏེ་པར་དུ་
བསྐྱོན་པའི་དགོ་བ་འདིས། ད་ལྟ་ཅམ་མ་བཟོ་འབྱུང་འབྱུང་བོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཅིས་
བསྟན་པ་ཉིད་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་དུ་འགྲོ་བར་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་

ལུས་པ་ཐོན་ཐུབ་ཅིང་ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་སྒོག་འཛིན་དཔལ་དུ་འཕྱར་བར་གདོན་
མི་བྱ་བས་ན། འོ་སྐལ་ཐུན་མང་གིས་རྒྱུ་ཡི་རང་ལྷ་འོས་པའི་ལས་དོན་གལ་
ཆེན་ཞིག་རེད་ཅེས་ཏེ་ཅང་དག་འཛིན་དང་བཅས་མཆམས་སྦྱར་བའི་ཆོག་དུ།

ཁོ་རུ་ཆོན་མ་གྱིས།

སྤྱི་ལོ་༡༩༩༩ལོའི་ཟླ་༡༡ཆེས་༡༩ཉིན་ལ།

དག་ཐྱིག་པའི་གསལ་བཤད།

པོད་ཟེལ་མོ་སྒྲིབ་པ་ཞེས་སུ་གྲགས་པ་འཛམ་གླིང་གི་ཡང་སྟེང་དུ་གནས་
པའི་མི་རིགས་ཉིད་ལ་གནམ་གྱིས་ས་བཀབ་པ་ལྟ་བུའི་རྩོན་འགྲུབ་དབང་དམ་
པ་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ལས། དམ་པའི་ཚས་གྱིས་གཙུག་པའི་བཅུ་ལྷག་རིག་
པའི་གནས་གྱིས་ཡོངས་སུ་སྤྱུག་པའི་ཤེས་རིག་བར་མཛོད་ནི་སྲིད་པའི་མཐར་
ཡང་རྒྱབ་པ་མེད་པ་ཞིག་མཆིས་པ་ལ་སྤུས་ཀྱང་བསྟོན་དུ་མེད་དོ། དེ་ལས་
གནས་བཅུའི་ཡ་གྲུལ་གཞན་རྗེས་འཛིན་གྱི་ཐབས་མཆོག་དམ་པར་གྱུར་པའི་
པོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པ་ནི། རྗེ་གཤུ་ཐོག་ཆེན་པོས། མི་ན་བར་གནས་པར་
འདོད་པ་དང་ན་བ་གསོ་བར་འདོད་པའི་གང་ཟག་གིས་གསོ་བ་རིག་པའི་མན་
རག་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་འཁོ་བ་མའི་
རིགས་ལ་མན་པ་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་པའི་རིག་པ་ཞིག་སྟེ། དེར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་
ཡུན་ཏ་ཅང་རིང་ཞིང་གཞུང་ལྷགས་ཀྱི་མ་ལག་ཆ་ཆང་ཡིན་པ་མ་ཟད། སྤུན་
དཔུང་གྱི་རིགས་ལམ་ཁྱད་དུ་འཕགས་ཤིང་མན་རག་ཉམས་ཚུངས་སུ་སྤུས་
ཆོགས་ཤིང་བྱ་ཞོམ་པ་ཞིག་མཆིས་སྟབས། དེར་སྐབས་རྒྱལ་ཁབ་མི་ནང་ཀུན་ཏུ་
ཆན་རིག་པ་མཁས་ཅན་དག་གིས་ཚོགས་ཡོངས་ནས་སྒྲོབ་སྒྲུང་དང་ཞིབ་འཇུག་
གི་གོམ་སྟབས་མཚོགས་ལེན་ལེན་བཞིན་པ་དང་། རང་རེའི་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ཀྱང་
ཉང་གི་མི་རིགས་སྲིད་རྒྱས་དོན་འཁྱོལ་དང་རྒྱབ་རྒྱུད་གསར་སྟེལ་ལེན་པའི་
འཁོས་དང་བསྐྱུན་ནས་པོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་ལས་དོན་ཉིད་སྟོན་ཀུན་ནས་
ཉམས་པ་སོར་ཆུད་དང་མ་ཉམས་གོང་སྟེལ་གནང་སྟེ་ཉམས་དགའི་ཡུལ་ཁམས་
ཤིག་ཏུ་བསྐྱལ་ཡོད། འོན་ཀྱང་མི་ནང་གི་འགལ་སྤྱོད་དུ་མའི་དབང་གིས་རང་

དེའི་གསེང་རིག་ཐད་ཀྱི་གཞུང་མན་རག་གི་གདམས་པ་གང་མང་ཉམས་ཉེས་སུ་
 ཐུར་དང་འཐུར་ལུས་ཡིན་པ་འང་ར་ཆོས་མིག་མཐོང་ལག་ཟེན་དུ་འབྱམས་ཤིང་།
 ཐོད་ཀྱི་གསེང་རིག་འདི་ཉིད་གནའ་ཐོད་རིག་གནས་ཤིག་ཡིན་པའི་ངོས་ནས་བྱ་ན།
 རི་རྒུལ་རྩལ་ཐོད་གཏོས་དང་མཉམ་པའི་གཞུང་མན་རག་གི་གསུང་རབ་དེ་
 རྣམས་ཐུར་ལས་ལྷག་པའི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་འདོན་ཐུར་སྒྲོབ་དང་འཆོལ་སྒྲུད་ལེགས་
 གྲིག་བཅས་ཕྱེད་རྒྱ་ནི་སྒྲིབ་མར་བསྐྱབ་དགོས་པའི་མང་གཞིའི་ལས་ཀ་གལ་ཆེན་
 ཞིག་ཉིལ་སྒྲིབ་ཆེ་རིག་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱག་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་བབས་པའི་
 ཏུས་རབས་ཀྱི་འགན་འཁུའི་ཞིག་ལགས། དེའི་ཐུར་ར་ཆོས་ལོ་རྒྱས་ཀྱི་ལས་འགན་
 དང་ཏུས་རབས་ཀྱི་ཟུང་བ་ལྟར་མདོ་དབུས་མཐོ་སྒང་ཞེས་པའི་བྱ་ན་མིན་ཁོར་
 ཡུག་ཐོད་དུ་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་བའི་གནའ་ཐོད་གསེང་དབྱེད་རིག་པ་འདིའི་སྒྲིབ་
 དབྱུགས་རྒྱན་བཞིངས་ཕྱེད་ཅིང་། ཐོད་ཀྱི་གསེང་དབྱེད་རིག་པར་ཐུང་བཅོན་
 དང་ཞིབ་འཇུག་ཕྱེད་པར་སྒྲོབ་བརྟན་པའི་རྣམ་དཔྱད་ཅན་མང་པོར་རྒྱ་ཆ་མཁོ་
 གྲོད་ཀྱི་སྒྲིབ་འཕར་ཡངས་པོར་བྱེས་པ། རང་ལྷགས་ཀྱི་གཞུང་རྒྱང་འཛིན་པ་ལ་
 ཐུར་བས་སྒྲན་སྒྲིབ་སྒྲིབ་པ། ཉམ་ཐག་ནད་པའི་ལུས་སྒྲིབ་ལ་གཟིར་བའི་ནད་
 རིགས་ཙམ་མེད་དུ་འཛུམས་པར་རུས་པའི་གཞུང་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་དང་མན་
 རག་ཟབ་མོད་གདམས་པ་ཆིག་བྱབ་ཀྱི་སྒྲོར་མང་དུ་བཅལ་ནས་ནད་ཀྱི་རྩྭ་
 བསྐལ་ལས་སྒྲོབ་པར་རྩི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་བཅས་མདོར་ན་གངས་ཅན་གསེབ་རིག་པ་
 འདི་ཉིད་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཀྱི་འཛིན་ལེགས་པོ་ཞིག་ཕྱེད་པའི་
 ཆེད་དུ། དེད་ཅག་མཆོ་སྒྲིབ་ཞིང་ཆེན་ཐོད་ཀྱི་གསེང་རིག་ཞིབ་འཇུག་ཁང་གིས་
 འབྲེལ་ཡོད་ཆེད་མཁས་མི་རྩེ་ཙམ་འཇུགས་དང་གསེབ་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་དག་
 གྲིག་གི་མི་རྩེ་ཆེད་བསྒྲིབ་བྱས་ཏེ། ལོ་རྒྱས་ཡིག་ཆ་དང་། གཞུང་ལྷགས་བཙན་
 བཅོས། མན་རག་ལག་ལེན། རྒྱན་སྒྲོར་སྒྲོང་བྱང་། རྒྱ་སྒྲིབ་འབྲངས་དཔེ།
 གནམ་རིག་སྒྲར་རྩིས་སྒྲིབ་ཀྱི་དཔེ་རྒྱན་དགོན་ཐོད་རིགས་གཙོ་བོར་བཟུང་
 སྒྲིབ་《ཐོད་ཀྱི་གསེང་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་སྒྲིབ་དཔེ་ཆོགས་》ཞེས་

པའི་དཔེ་ཚོགས་འདི་ཙམ་སྒྲིག་བྱས་པ་ཡིན་ཞིང་། དཔེ་སྟུན་ཐད་དཔེ་དེབ་རེ་
 རེ་བཞིན་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྐ་ཕྱི་དང་ནང་དོན་ལ་མ་བཟོས་པར་ལག་ལེན་
 ཏུ་འཁྱོལ་གང་སྐབ་བྱས་ཏེ་དཔེ་རྟོག་ལག་ཏུ་སོན་ནོ་ཙག་དག་སྒྲིག་དང་དཔེ་
 སྟུན་འགྲེམས་སྤེལ་བྱ་བ་བྱས་ཡིན།

དེ་ལ་《མན་བདེའི་བསལ་ཟེར་སྟོན་པའི་རྒྱ་གསར་》ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་《བོད་
 ཀྱི་གསེ་བ་རིག་པའི་གནའ་དཔེ་ཚུགས་བསྒྲིགས་པེ་ཚོགས་》ཞེས་པའི་དཔེ་
 ཚོགས་ནང་གསེས་ཀྱི་དེབ་ཉེར་གཅིག་པ་ཡིན་ལ། འདིའི་ནང་མན་རག་ཡོན་
 ཏན་རྒྱུད་ཀྱི་ལྟན་ཐབས་སུ་མིང་གྲགས་ཆེ་བའི་གནའ་བོའི་སྟུན་གཞུང་ཁ་ཚུར་
 འབྲམ་དང་། གཙང་སྟོད་ཟིན་རིག་ཕྱག་རྟོར་གཅེས་བསྟུས། བསེ་སྟོན་སྟུག་
 རོ། རིན་ཆེན་གཉེར་མཛོད། བྱེ་རིང་སོགས་བཞི་བཅུ་ལྟ་གཉིས་ལྟར་དང་རིགས་
 པ་ཀུན་གྱིས་སྟུག་ཤིང་། ཞར་བྱུང་སྟེ་མ་རྒྱུད་ཀྱི་ལྟན་ཐབས་སུ་རྒྱུད་བཞི་ལ་ཡོད་
 པ་ལས་དགུ་འབྱུར་གྱིས་ཟབ་པའི་རྟོག་བྱའི་ས་སྟུར་གྱི་ལག་ལེན་དམར་ཁྲིད་
 དང་། ལྷ་བཟོ་བའི་ཉམས་ཡིག་བ་སྟུ་ཁ་བྱེ་བའི་མན་རག་མན་རག་འཛིབ་
 རུའི་གདམས་རག་ཡ་ཙ་ར་ཀུན་སྟངས་གཙོད་བྱེད་ཀྱི་མན་རག་སོགས་ཉམས་
 ཡིག་དང་། སྟུང་བྱུང་། ལྟར་དང་བཅས་པའི་མན་རག་རྣམ་པར་དག་པས་
 རྒྱར་རྒྱན་བྱས་ཡོད།

དེ་ཡང་དཔེ་ཚོགས་འདི་ཉིད་དག་སྒྲིག་དང་ཙམ་སྒྲིག་བྱེད་པའི་ཙ་འཛིན་
 འདི་ལྟ་ཡིན་ཏེ། ༡. ཡི་གེ་ལོ་རྒྱུས་བ་དང་དོགས་གཞི་ཙན་རྣམས་ལ་མིང་ཆོག་གང་
 དེའི་རྗེས་སུ་རྟགས་[]འདིའི་ནང་དག་བཙས་བྱས་ཡོད། ༢. གཞུང་ཆོག་ཆད་
 པར་འདོད་པ་རྣམས་རྟགས་()འདིའི་ནང་དུ་ཁ་སྟོང་བྱས་ཡོད། ༣. ཙམ་པ་
 པའི་མཆན་རྣམས་གཞུང་དངོས་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ལས་ཆུང་ཙམ་བྱས་ནས་
 བཀོད་ཡོད། ༤. མ་ཡིག་མི་གསལ་བའམ་གཞུང་ཆོག་ཆད་པ་རྣམས་ལ་ཁ་སྟོང་
 བྱེད་མ་རྟུས་པ་རྟགས་.....འདིས་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད་ལ་གྲག་རྟགས་()
 འདིའི་ནང་དུ་མ་ཡིག་གི་ཤོག་གངས་སམ་ཐེག་སྤེང་ཅི་ཙམ་ཞིག་ཆད་ཡོད་པ་

གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད། ༥. རྒྱ་ཆ་དང་རྒྱལ་ཆ་སོགས་ལྷོ་ཕྱོད་རིགས་རྣམས་
དག་ཡིག་མཁས་པའི་ཁ་རྒྱན་ལྟར་ཉེ། སོག་ཆ་དང་རྒྱ་ཆ་ཞེས་ཚིག་ཐོགས་དང་
བརྟེན་ན་མ་བཟགས་མི་འདོགས་ཤིང་། སོག་པོའི་ལྷ་དང་རྒྱ་མཚོའི་ལྷ་ཞེས་
པའམ་ལྷ་མིང་རྒྱང་པའི་སྐབས་སུ་མ་བཟགས་འདོགས་ཞེས་པ་ལྟར་སྦྱར་ཡོད།
ལན་ལྷ་ཞེས་པ་ནི་ཁོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་དཔེ་གཞུང་མང་ཆེ་བར་བརྟན་ནས་
དམིགས་བསལ་དུ་སྦྱར་སྦྱར་ནས་བཤོད་ཡོད།

འདིར་ར་མོ་དག་སྒྲིག་མེད་ཤིང་མེས་བུའི་ཚུ་ཚད་དཔན་ཞིང་དཔ་ཉིང་དག་
སྒྲིག་གི་ཉམས་སྤྱོད་ཞན་པའི་དབང་གིས་མ་རྟོགས་འགལ་འབྲལ་གྱི་ཆ་གང་མང་
ཡོད་མིད་པ་ལ་རྒྱ་ཆེ་སྒྲོག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་དགོངས་འཆར་སྒྲུགས་པར་གནང་
བར་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ལྟོལ།

[illegible]

ཚུམ་པ་པོ་འོ་རྒྱུད་མདོར་བསྟུན།

གཞུང་འདི་མཛད་པ་པོ་ཀམ་དེས་ལེགས་བསྟན་འཛིན་གྱི་འབྲུངས་འདས་
དང་ཡབ་ཡུམ་གྱི་མཚན། ཤེས་བྱ་ལ་ཐོག་མར་གསན་སྐྱབས་གནང་བའི་སྐོར་
ཞིབ་ཆ་མི་གསལ་ཡང་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་རྒྱ་བྱི་(ལྷོ་ལོ་ ༡༧༩༩)ལོར་
བཅམས་པའི་《ཅིས་གཞུང་ཉེར་ལམ་བཟང་བཟང་》དང་སི་ཏུ་ཚོས་གྱི་འབྲུང་
གནས་(འབྲུངས་ལོ་ལྷོ་ལོ་ ༡༧༠༠)ཀྱིས་སྤྱི་ཆེ་སྤྱད་ལ་གཙོ་སྤྱོད་བྱས་པའི་དེར་
སློབ་ཅིག་ཡིན་པ་དག་ལ་གཞིགས་ན། ཁོང་ནི་རབ་བྱུང་བཅུན་པའི་ལོ་འཁོར་
འབྲུངས་པ་དང་། སྤྱན་རྒྱུང་དུས་ནས་རིག་གནས་སྤྱི་དང་སྐོས་སྤྱ་སྤྱན་ཅིས་
རིག་པར་སྐྱབས་པ་མཛད་པར་མངོན།

ཁོང་གི་《སྤྱན་བསྟུན་ཞེ》ལས་བཞེད་པའི་རྣམ་ཐར་མདོར་བསྟུན་གྱི་
ཐར་རྒྱུང་དུས་སྤྱན་ཐོག་མར་བསྐྱབས་པའི་རྒྱབ་མོར་མི་ལམ་བཟང་བ་སྤྱིང་བ་
ཞིག་བྱུང་བ་དང་། སྤྱི་ཞབས་ཐམས་ཅད་མཆིན་གཟིགས་ཆེན་པོ་མ་རྒྱ་པརྟེ་ཏ་
ཚོས་གྱི་འབྲུང་གནས་གྱི་སྤྱ་བྱུང་ནས་གསོ་རིག་སྤྱི་དང་མན་རག་ཚུང་བྱུང་།
དེའུ་ཆུ་བཙོ་བཟུང་ལག་ལེན་སོགས་ལ་སྐྱབས་པ་མཛད་ནས་སྤྱི་སྤྱོབ་མང་པོའི་
གསུམ་ནས་མཁས་པར་བྱུང་། ལྷོས་སྤྱི་སྤྱི་ཆོགས་འཆོ་བའི་ཁོད་ཀྱི་འགལ་ཆེན་དུ་
མའི་དབང་གིས་མི་ལོ་བཙོ་ལྷའི་རིང་ལ་སྤྱན་དབྱུང་གྱི་ཕྱག་ལས་མཚམས་འཛིག་
གནང་། དེའི་རྗེས་སྤྱི་དཔོན་གྱིས་སྤྱོབ་མ་གསོ་སྤྱོད་གནང་སྟེ། གསོ་བ་རིག་
པ་འཆད་སྟེལ་གང་ལེགས་གནང་བ་དང་། སྤྱན་སྤྱོབ་ཐེ་དགེ་ཡིད་ལྟར་འཇམ་
དབྱངས་སོགས་སྤྱོབ་བྱ་རྣམས་གྱིས་ཡང་ཡང་བསྐྱལ་བ་དང་། དེར་སངས་སྤྱན་
པར་སྤྱོམ་པ་ཕལ་ཆེར་ཐོས་རྒྱ་རྒྱུང་ཞིང་མན་རག་སྤྱན་ཆོགས་རེ་ལའང་རལ་བ་
བརྒྱ་སྟག་གིས་བཅོལ་དགོས་པ་རྣམས་ལ་ཕན་པའི་ཆེད་དང་། བླ་རེ་རེ་

ལའང་སྒྲན་སྒྲོར་སྒྲ་ཚོགས་ཤིག་གིས་ཕན་པར་བྱེད་དགོས་པ་རྟེན་སྒྲ་བར་
བསམས་ནས་སྒྲན་བསྐྱེད་《ཨེ་ཤི》གཉིས་མཛད། དེ་ལས་ཨེ་ནི་ནད་རིགས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསོ་ཐབས་ལག་ལེན་མན་རག་སོགས་རྒྱད་བཞིའི་བཞེད་
དགོངས་ལྟར་སྒྲོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ཏེ་བསྒྲིགས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཤི་ནི་གངས་
རིའི་ཁྲོད་འདིར་མ་ཁྱུར་བའི་ཐོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་སྒྲན་སྒྲོར་གྱི་མན་
རག་མཐའ་དག་གི་སྟེང་པོ་སྒྲོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ནས་མན་རག་རྒྱད་སོགས་ཀྱི་
སྒྲན་ཐབས་ཀྱི་ཚུལ་ཏུ་བཀོད་པ་ཞིག་ཡིན།

གཞན་ཡང་། ཐོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་དར་ཚུལ་སྟོར་ལ་དབྱད་
པ་བཀྱིས་ཏེ་གཏན་ཐབ་བྱས་ཡོད་པ་ནི། ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས། ཁྱུར་རིག་གནས་
ཕལ་ཆེ་བ་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་ཚོས་ཀྱི་རྒྱུ་ལྷན་འབྲའ་བར་འདུག་ལ། ཚིས་ནག་དང་
ཀོང་ཅའི་གཏོ་རྒྱུ་མས་ནི་རྒྱ་ནག་པའི་རྒྱུ་ལྷན་འབྲའ་བར་འདུག་ལ། སྒྲན་འདི་ནི་
རྒྱ་དཀར་ནག་དང་དེར་མ་འབྲས་པ་ཡུལ་ཕུན་གཞན་ནས་ཀྱང་སྒྲུངས་པའི་གསོ་
དབྱད་རྒྱུ་མས་ཀྱི་དོན་གྱི་ཆ་བསྐྱེད་ཤིང་། དེའང་ཐོད་ཡུལ་ཏུ་དར་བའི་སྒྲན་གྱི་
རོ་རྒྱུ་ལྷན་སོགས་སྒྲན་གྱི་སྒྲོབ་དཔོན་མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་ཐོབ་པ་རྒྱུ་མས་ཀྱིས་
གཏན་ལ་ཐབ་སྟེ། དེས་ན་སྒྲོབ་དཔོན་དེ་དག་ནི་ཐོད་ཡུལ་གྱི་སྒྲན་གྱི་སྒྲན་པར་
སྒྱུར་ཅིང་། བསྐྱེད་བཅོས་རྒྱུ་མས་ཀྱང་ཐོད་གཞུང་ཏུ་སྒྱུར་པ་ཡིན་ལྟགས་དང་།
སྒྲན་གཞུང་ཀྱན་གྱི་ནད་ནས་ཉི་ཟླ་ལྟར་གྲགས་པའི་རྒྱད་བཞི་འདི་ཉིད་ཁོག་སྐབ་
གཙུག་ཅེ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྟེང་པོ་ཙུ་ལྷན་བྱས་ཤིང་། དེ་མིན་རྒྱ་
དཀར་ནག་སྐྱག་གཟིག་ལེ་ཡུལ་སོགས་ཀྱི་མན་རག་རྒྱུ་མས་དང་། ཐོད་ཏུ་སྒྱུར་
བ་རྒྱུ་མས་ཀྱིས་ཀྱང་བརྒྱན་པའི་ཐེའུ་བྱམ་ཏུ་འདུག་ལ། འདིར་མ་འདུས་པའང་
གཏེར་མ་སོགས་ཅི་རིགས་ལས་འབྱུང་ངོ་། ། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་བདེན་
པའི་གཏམ་ཏུ་མཆིས་སོ། །

དེ་ལྟར་མཚོག་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲ་ཆེ་ཏུ་ལ་ཐོར་ཆེ་གཅིག་ཏུ་ཐོད་ཀྱི་གསོ་རིག་
འདི་རྒྱ་སྒྲོང་སྟེལ་གསུམ་གྱི་དོན་ལ་གཞིལ་ཏེ། ཚིས་གཞུང་དང་སྒྲན་གཞུང་མང་

དག་ཅིག་ཚེ་མ་བཞིགས་མཛད་པ་དང་། སྤུང་སྤྱོད་མང་པོ་གསེས་སྤྱོད་གནང་ནས་
བོད་ཀྱི་རིག་གནས་མྱེ་དང་སྒྲོས་སྤྱ་གསེབ་རིག་པའི་བསྟན་པ་ཡར་རོའི་དཔལ་
ལ་འགན་པའི་བཀའ་ངོན་སྲ་ལྷག་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །